

Asia: VN/28640/2020-TEM-1

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

- **Yleinen palaute esitysluonnoksesta**

Koronaepidemian aikana työttömyys on kasvanut rajusti ja TE-toimistojen palvelut ovat yhä ruuhkaisempia. Etsivän nuorisotyön ja työpajatoimijoiden kokemusten mukaan heikossa työmarkkina-asemassa olevien tilanteet ovat entisestään vaikeutuneet ja tarpeet työllisyyttä tukeville ja edistäville palveluille ovat kasvaneet ja moninaistuneet. Työpajakentän näkemysten mukaan TE-toimistojen toteuttama palvelutarpeen arviointi ei ole ollut riittävää eikä palveluohjaus ole aina toiminut tarkoituksenmukaisesti. Kuntakokeilu tarjoaa mahdollisuuden parantaa palveluiden saavutettavuutta. Kuntien vahvuuksia ovat lähipalvelut ja monialaisten palvelujen integrointi, paikallisten työnantajien ja välityömarkkinoiden tuntemus sekä vakiintunut ja toimiva yhteistyö niiden kanssa.

Into katsoo, että esitettävät kuntakokeilulakiin liittyvät muutokset ovat tarkoituksenmukaisia ja tukevat asiakaslähtöisyyttä ja sujuvaa palveluprosessia. Muutokset ovat eduskunnan aiemmin hyväksymien lausumien edellyttämien muutosten mukaisia. Lakiesityksen mahdollistama työ- ja elinkeinotoimiston tai toisen kokeilukunnan asiakkaaksi siirtyminen on perusteltua asiakaslähtöisyyden ja asiakkaan valinnanvapauden kannalta. Työttömyysturvatehtävien laajempi siirtäminen työ- ja elinkeinotoimistoilta kokeilualueiden kunnille on tarkoituksenmukaista palvelun joustavoittamiseksi ja sujuvoittamiseksi. Into on kuitenkin huolissaan henkilöstöressurssien riittävydestä myös uusien työttömyysturvatehtävien hoitamisen osalta. Henkilöstöressurssit tulisi arvioida uudelleen. Lisäksi TE-hallinnon URA-järjestelmää tulisi pystyä hyödyntämään joustavasti ilman työaikarajoitetta.

Tässä yhteydessä Into haluaa nostaa myös esille huolen etsivän nuorisotyön roolista työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa. Etsivän nuorisotyön kentältä on viestitty, että etsivien nuorisotyöntekijöiden työpanosta on joissakin kunnissa pyritty siirtämään kuntakokeilujen piiriin

suoraan työllisyyttä edistäviin tehtäviin siten, ettei etsivien perustehtävän toteuttaminen olisi ollut mahdollista. Into korostaa, ettei tämä ole tarkoituksenmukaista. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, joka tukee koulutuksen, työelämän tai muiden palveluiden ulkopuolella olevia nuoria rinnalla kulkien ja vapaaehtoisuuteen perustuen. Sen tavoitteena on edistää itsenäistymistä ja nuoren tavoitteita sekä vahvistaa taitoja kiinnittyä jatkoluille. Etsivän nuorisotyön tulee pystyä toteuttamaan tätä perustehtäväänsä myös kuntakokeiluissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö onkin aluehallintovirastojen kautta ohjeistanut kuntia, ettei etsivien nuorisotyöntekijöiden tehtävät voi määräytyä työllisyyttä edistävien kuntakokeilujen kautta, vaikka monialaista yhteistyötä kuntakokeilujen kanssa voidaankin tehdä.

1) Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto

Työttömyysturvatehtävien laajempi siirtäminen työ- ja elinkeinotoimistoilta kokeilualueiden kunnille on tarkoituksenmukaista palvelun sujuvoittamiseksi ja nopeuttamiseksi. Ilman siirtoa asiakkaalle voisi aiheutua ylimääräistä työtä tai hänen asiansa käsittely viivästyä. On tärkeää pyrkiä joustavoittamaan asiakkaan palveluprosessia myös työttömyysturvatehtävien osalta.

Into on kuitenkin huolissaan henkilöstön riittävydestä, myös suhteessa laajeneviin työttömyysturvatehtäviin. Henkilöstöresurssit tulisi sekä henkilöstön määrän että tarvittavan osaamisen suhteen ottaa tarkasteluun ja arvioida uudelleen. TE-toimistojen henkilöstömäärä ei tällä hetkellä ole ollut riittävää ja palvelutarpeiden arviointi on ollut puutteellista. Asiakslähtöinen, laadukas ja tuloksellinen palvelu edellyttää hyvin resursoitua henkilöstöä, jonka osaamiseen panostetaan. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien palvelutarpeet ovat moninaisia ja voivat liittyä niin voimavaroihin, osaamiseen kuin työmarkkinoilla toimimiseenkin. Kun asiakkaan työ- ja toimintakykyä ei arvioida, hänen todellista palvelutarvettaan ei tunneta. Palvelutarpeen arviointiin ja asiakkaan yksilöllisen suunnitelman laatimiseen tulee olla riittävät resurssit ja työkalut käytettävissä. Erityisesti tarvetta on moniammatillisille ja toiminnallisille työ- ja toimintakyvyn arvioinneille.

2) Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Asiakkuuden siirtäminen takaisin työ- ja elinkeinotoimiston tai toisen kokeilualueen kunnan asiakkaaksi asiakkaan pyynnöstä on tarkoituksenmukaista asiakslähtöisyyden ja asiakkaan valinnanvapauden kannalta.

Esityksen mukaan asiakkaan olisi esitettävä siirtoa koskeva pyyntö työ- ja elinkeinotoimistolle. Into katsoo, että asiakkaan tulee voida esittää siirtopyyntö myös omalle kokeilukunnalleen, joka sen mukaisesti lähtee käynnistämään siirtoa työ- ja elinkeinotoimiston kanssa. Olennaista on varmistaa nopeat siirtoprosessit ja sitä kautta joustava ja katkeamaton palvelu. Sujuviin palveluprosesseihin panostaminen on olennaista myös kuntakokeilun käynnistymis- ja päättämisyvaiheissa.

3) Muut muutokset

Esityksessä ehdotetaan työ- ja elinkeinohallinnon URA-järjestelmän käytön mahdollistamista kuntien virkamiesten lisäksi myös kuntayhtymien virkamiehille. Tämä on tarkoituksenmukaista.

Into nostaa kuitenkin edelleen esille, että URA-järjestelmää tulisi pystyä hyödyntämään joustavasti ilman työaika rajoitetta. Kuntahenkilöstöön kuuluva voi nyt saada oikeuden URA-järjestelmän käyttämiseen siinä tapauksessa, jos hänen työajastaan vähintään kuluu 50 % kuntakokeilun tehtäviin. Tämä rajoittaa pienten kuntien toimintamahdollisuuksia, joissa henkilöstön työnkuvat ovat laajat.

- **Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (2. lakiehdotus)**

-

- **Kommentit työttömyysturvalain muutosehdotuksesta (3. lakiehdotus)**

-

- **Kommentit työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (4. lakiehdotus)**

Muutokset liittyvät monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisterin (TYPPI-rekisterin) käyttöoikeuksiin, jotka voitaisiin jatkossa myöntää viranomaiseen virkasuhteessa olevien lisäksi työsuhteisille työntekijöille. Tämä on tarkoituksenmukaista.

Pietikäinen Reetta
Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta